

Fig 93. Längs Wapperstavägen, som skulle breddas, utfördes flera provundersökningar och schaktkontroller. Plan skala 1:5000.

Delundersökning av ett gravfält från vendeltid, fornlämning 44 Sille, Västerljungs socken

Gravfält 44 är beläget i f d betesmark, i en svag östsluttning. Väster om fornlämningen sträcker sig en mindre nordnordväst-sydsydostlig förhöjning, en isälvsavlagring, där Silleby ligger. Mot söder samt något åt öster utbreder sig glaciallera, i dag brukad åker.

Västra delen av gravfältet består enligt inventeringsuppgifterna från år 1958 av ca 20 runda stensättningar, ca 3-15 m i diameter och 0,3-0,6 m höga. De är helt övertorvade. Flertalet anläggningar är deformerade och överodlade. Gravfältet sträcker sig längre mot norr, ut i den odlade åkermarken.

Fig 94. Fornlämning 44 ligger bland träden på högra sidan av vägen. Från ö. Foto Karlis Graufelds. Neg nr U848:2.

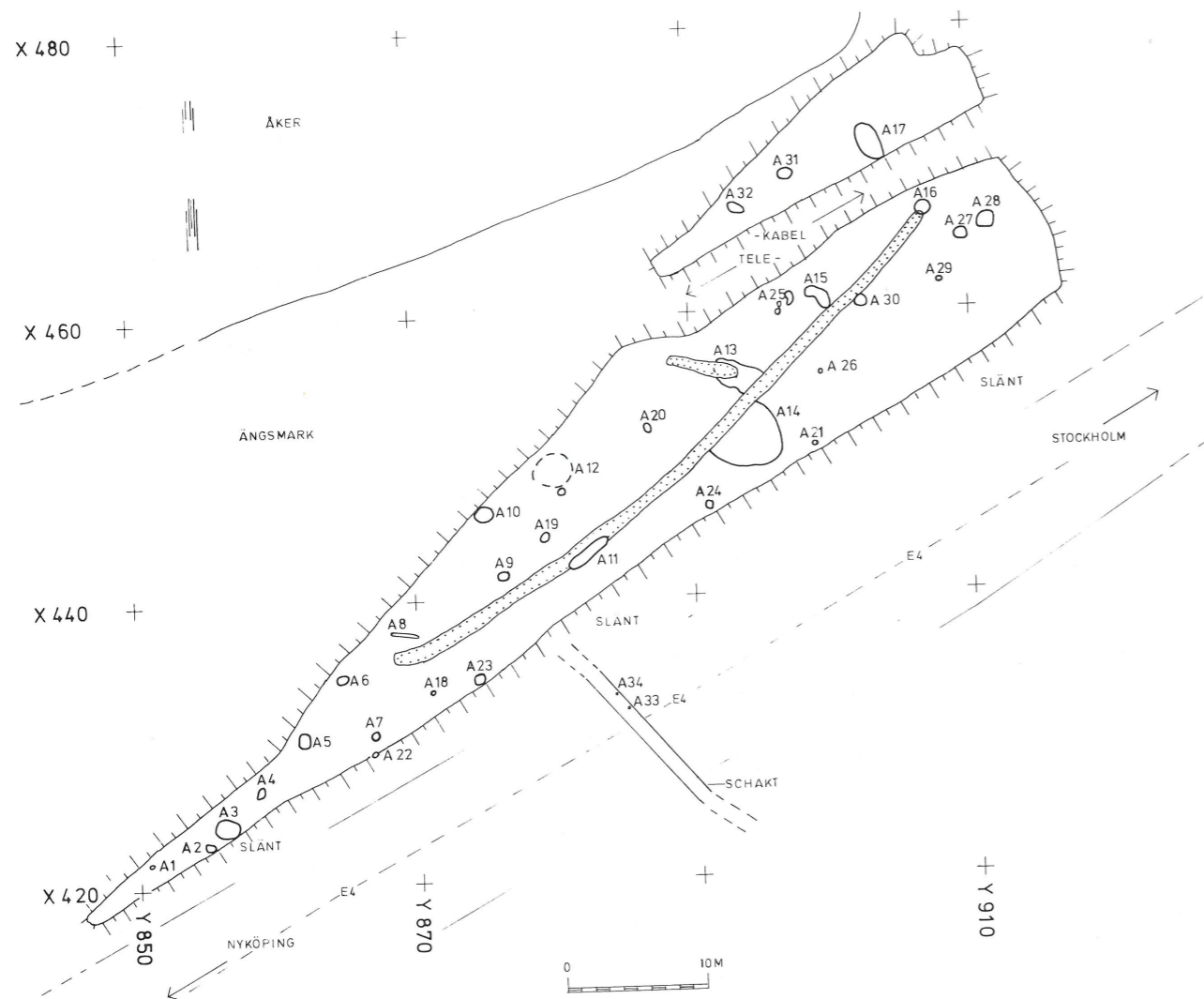

Fig 95. Schaktplan över fornlämning 44. Skala 1:500.

ken - på våren kan sten och sot iaktas i markytan.

Undersökningen omfattade huvudsakligen den sk Posthagen öster om det synliga gravfältet. Namnet har hagen fått med anledning av att man förr bytte posthästar här och dessa betade i hagen.

Undersökningen fortsatte senare söder om det synliga gravfältet, i anslutning till E:4an, bl a i samband med flyttning av telekabel. Under juli 1981 gjordes slutligen en mindre undersökning med anledning av släntning invid nya motorvägen. Dessa undersökningar redovisas under fornlämning 208 S, då någon gräns ej går att dra mellan fornlämningarna.

UNDERSÖKNINGEN

Ingen anläggning var synlig i markytan före undersökning; gravarna framkom efter avtorvning och rensning. Undersökningen omfattade 34 anläggningar varav 22-25 gravar. De övriga anläggningarna bestod av sotfläckar, sotgropar och mörkfärgningar varav fem möjligen var naturliga eller recenta (A1, A8, A10, A19 och A24).

Gravskicket varierade. Två anläggningar, A3 och A11 var troligen skelettgravar, men inga rester av den gravsattes kunde iaktas. A11 var en klart utformad skelettgrav med stenpackning och en synlig nergrävning i nordost-sydväst. A3 var mer komplicerad. Här fanns förutom den stenpackning, vilken

Fig 96. Södra delen av fornlämning 44 efter avtorvning. Från ö. Foto Sonja Wigren. Neg nr U848:5.

troligen täckte den troliga skelettgravens, även en urnegrop med lerkärl och brända ben samt en bengrop med brända ben. Om begravningarna skett samtidigt eller ej gick inte att avgöra. Det är även osäkert om anläggningen ursprungligen var större, då slänten till E 4:an delvis täckte den och det var svårt att utvidga området mot söder, dvs under E 4:an.

Elva anläggningar innehöll brandgropar eller brandlager (A13, A15, A16, A17, A20, A23, A25, A28, A29, A32 och A33). Av dessa markerades A17, A23 och A28 av mer eller mindre glesa stenpackningar.

Fem anläggningar bestod av urnegropar, A2, A3, A14, A18, A21 och A22. I A2

fanns två hartstättningsringar och i A22 en hartstättningsring. De övriga hade hela eller fragmentariska lerkärl som benbehållare.

I A2 fanns förutom hartstättningsringarna ett benlager, vilket låg ovanför dessa. A3 bestod som ovan nämnts även av en skelettgrav, dessutom fanns här som en tredje gravgömma en bengrop.

Benlager eller spridda brända ben förekom i anläggningarna 4, 6, 7 och 31.

ANL NR	ANL TYP	LÄGE	NIVÅ	ÖVERBYGGNAD/ MARKERING	STORL I M	GRAVSKICK	STORL I M	DJUP/ TJOCKL	FYND	NR	ANMÄRKNING
1	STENSAM- LING/ MÖRKFÄRG- NING	x422 y850	+25,65 +25,45	Enstaka små stenar i mörk- färgning	0,4 m d	-	-	-	-	-	Liten stensamling yttligt i mörkfärgning. Fyra stenar var 0,08-0,17 m. Övriga under 0,05 m. Inget sot.
2	GRAV	x423 y855	+25,45 +25,25	-	-	BENLAGER URNEGROP	0,45x 0,75 0,6	0,05 0,15	BRÄNDA BEN, 0,8 l HARTSTÄTNINGS- RINGAR, 2 st	10 16	Överst benlager. Runt detta eldpåverkad sand. Nergräv- ning med harts i botten. I S ringen en 0,05x0,15 m stor skärvig sten.
3	GRAVAR?	x424 y857 x423 y856	+25,60 +24,85 +25,61 +25,49	Stenpackning	1x2	SKELETTGRAV URNEGROP	1x2,4 0,25	0,6 0,15	- LERKÄRL, 1 st BRÄNDA BEN, 0,45 l BRÄNT BEN, 1 st BRÄNDA BEN, 6 st BRÄNDA BEN, 2,2 l	15 17 18 19	Delvis gles packning av ca 0,05-0,2 m stora stenar. Lerkärl i stenpackningens S del, fyllt med ben. Kär- let stod på 0,05 m stora stenar. Bengrop under sten- packning V om skelettgraven men under gemensam sten- packning.
4	GRAV	x427 y858	+25,38 +24,84	Två 0,35 resp 0,45 m stora stenar i mörk- färgning	0,65x0,8	SPRIDDA BRÄNDA BEN	0,65x 0,8	0,43	BRÄNDA BEN, enstaka KOL, 1 st	23	Ytterligare ett par mindre stenar vid nergrävning. Benen spridda i mörk sand, 0,35 m ö därom ännu en mörkfärgning, 0,6 m d och 0,1 m dj. Inga fynd.
5	SOTFLÄCK	x430 y862	+25,07 +24,90	-	0,9	-	-	-	KRUKSKÄRVOR, 682 st KOL, enstaka	7	Sotfläcken omgiven av mörk- färgning, totalt 1x1,15 m. Sotet var 0,02-0,04 m tj, därunder mörk sand.
6	GRAV	x434 y864	+24,86 +24,60	SOTFLÄCK	0,9x1	SPRIDDA BRÄNDA BEN (BRAND- LAGER?)	0,9x1	0,25	BRÄND LERA, 1 st BRÄNDA BEN, enstaka KOL, enstaka	8	Sotet i ojämnt 0,06-0,11 m tj skikt. Under låg mörk sand.

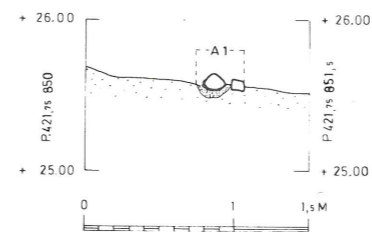

Fig 99. A1, en stensamling i mörkfärgning. Profil skala 1:50.

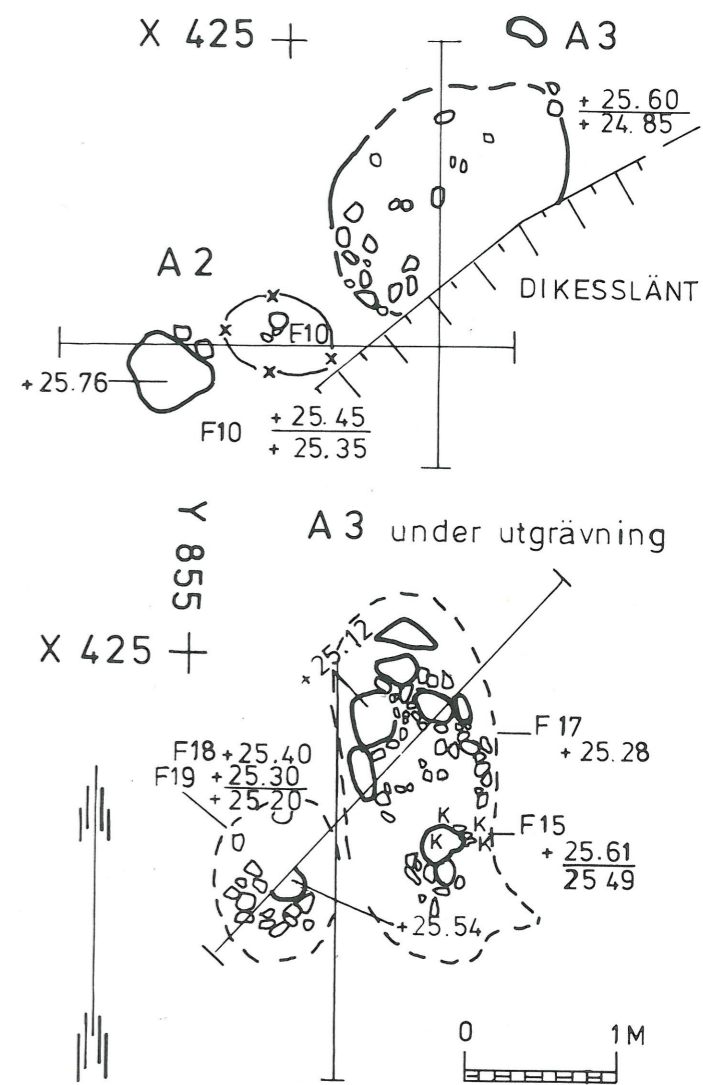
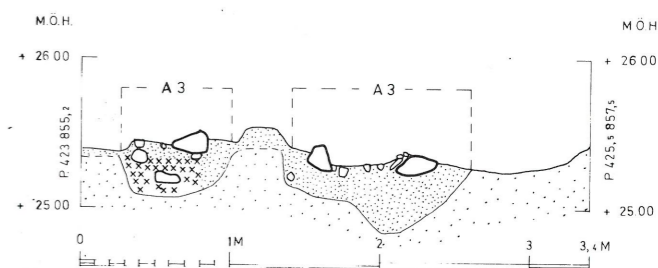
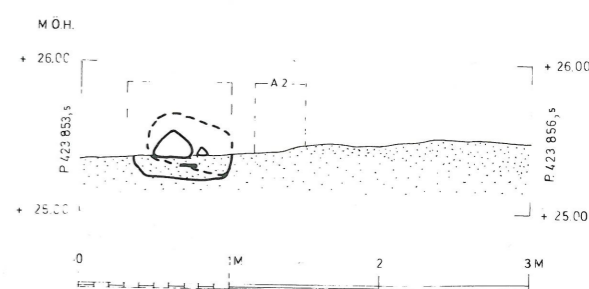

Fig 100. A3, en gles stenpackning som täckte en skelettgrav, en urnegrop och en bengrop. På översta fotot profilen sedd från NNO. Neg nr U848:23. Understa fotot visar stenpackningen öster om profilen, från N. Neg nr U848:26. Foto Per-Olof Millberg.

Fig 101. A2, en grav med benlager och A3. Profiler och planer skala 1:50.

ANL NR	ANL TYP	LÄGE	NIVÅ	ÖVERBYGGNAD/ MARKERING	STORL I M	GRAVSKICK	STORL I M	DJUP/ TJOCKL	FYND	NR	ANMÄRKNING
7	GRAV	x430 y867	+24,87 +24,80	-	-	BENLAGER	0,6x0,7	0,07	BRÄNDA BEN, 1,11	9	3-4 små skärvida stenar bland benen. Skålformad nergrävning med mörk sand med sotinslag.
8	MÖRKFÄRG- NING	x437 y869	+24,30 +24,06	-	0,2-0,4 x0,9 (Ø-V)	-	-	-	-	-	Skålformad profil, trolig- gen naturligt.
9	SOTGRÖP	x441 y876	+23,76 +23,59	-	0,75x0,8	-	-	-	KRUKSKÄRVOR, 4 st KOL, enstaka	26	Skålformad nergrävning.
10	SOTFLÄCK	x446 y875	+23,38 +23,28	-	1,15x1,3	-	-	-	-	-	Mest märkant i ytan. Sedan påverkad mjåla 0,04-0,06 m djupt.
11	GRAV	x443 y883	+23,35 +22,96	STENSAMLING	1x3	SKELETTGRAV (NO-SV)	0,9x3,6	0,35	SPJUTSPETS, järn, i två de- lar JÄRNFRAGMENT, 9 st JÄRNFRAGMENT, 2 st FLINTA, 1 st	33	Stensamlingen 0,3 m tj, glest liggande 0,15-0,6 m stora stenar. I botten av nergrävningen mjåla.
12	SOPGRÖP?	x449 y880	+23,14 +22,20	-	4x4,5	-	-	-	KAMFRAGMENT, 4 st BRÄNDA BEN, enstaka BLECK, järn? 17 st JÄRNFRAGMENT, 1 st GLASSLAGG, 6 st BRÄNDA BEN, enstaka KOL, enstaka JÄRNFRAGMENT, 3 st	34 35 36	Glest liggande 0,05-0,1 m stora stenar i ytan, mörk- färgning med sotinslag. I 50 kanten spridda brända ben, samt djupare ner i NV kanten spetsbottnad ner- grävning. Flera fynd re- centa?

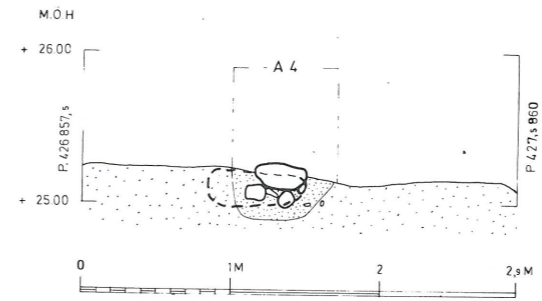

Fig 102. A4, en grav med spridda brända ben. Profil skala 1:50.

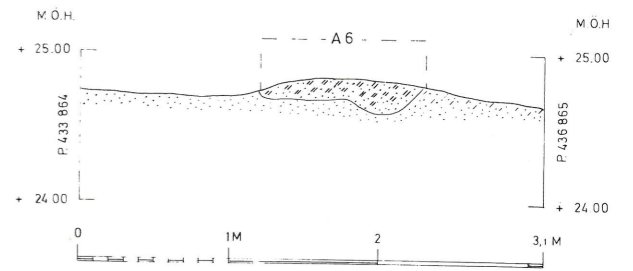
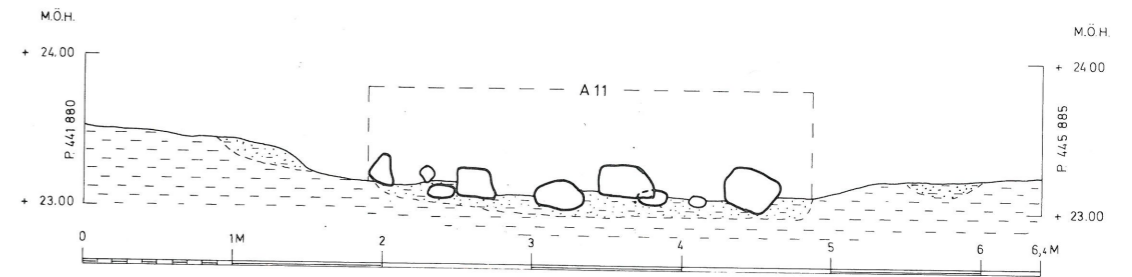

Fig 103. A6, en grav med spridda brända ben, eventuellt i brandlager. Profil skala 1:50.

088 A X 445

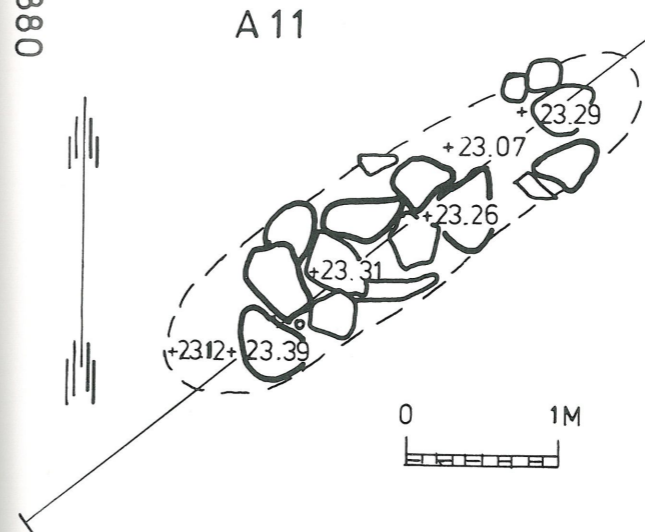

Fig 104. A11, skelettgrav. Profil och plan över den täckande stenpackningen, skala 1:50. Foto av stenpackningen Anders Cato, från V. Neg nr U848:57.

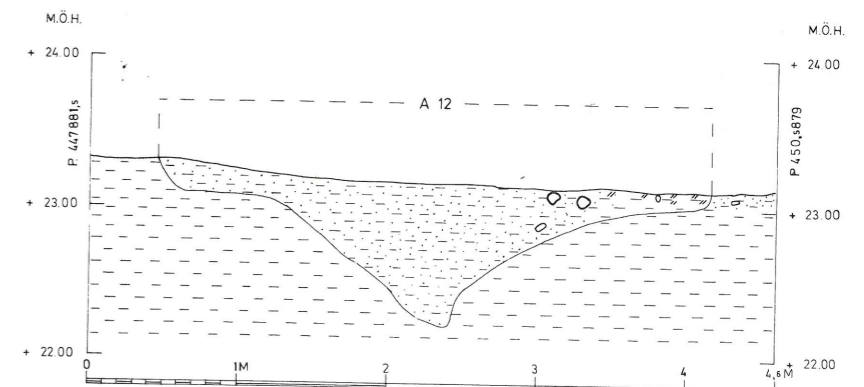

Fig 105. A12, troligtvis en sopgröp. Profil skala 1:50.

ANL NR	ANL TYP	LÄGE	NIVÅ	ÖVERBYGGNAD/ MARKERING	STORL I M	GRAVSKICK	STORL I M	DJUP/ TJOCKL	FYND	NR	ANMÄRKNING
13	GRAV	x455 y894	+23,20 +22,90	-	-	BRANDLAGER	1,6x2,5	0,25	L IKARMAT SPÄNNE, brons, 1 st DRÄKTNÄL, brons, 1 st BRONSFRAGMENT, 1 st DRÄKTNÄL, järn, 1 st NITAR+FRAGMENT, järn, 21 st PÄRLA, glasfluss, 1 st BRÄNDA BEN, 1 l KOL, 0,05 l BRONSFRAGMENT, 1 st NITAR, järn, 4 st SLAGG, 1 st BRÄNDA BEN, 0,1 l KOL, enstaka	11	I brandlagret två ben- koncentrationer, i N respektive SV. Den norra var 0,3x0,7 m och 0,1 m tjock, den sydvästra 1 m d, 0,1 m tjock.
14	GRAV	x450 y894	+23,37 +23,02	STENPACKNING	3x3,5	URNEGRAV?	0,4	0,35	LERKÄRL, 157 fragm BRÄNDA BEN, 0,25 l BRÄNDA BEN, 2 st	27 37	0,1 m tjock enskiktad stenpackning av upp till 0,3 m stora stenar. Under denna, benkoncentrationer i centrum och under dessa låg keramiken F37 i mörk- färgning i anslutning till N kanten.
15	GRAV	x461 y899	+23,02 +22,83	-	-	BRANDLAGER	1,2x2	0,2	JÄRNFRAGMENT, 3 st BRÄND LERA, 11 st BRÄNDA BEN, 0,2 l KOL, enstaka	12	Några 0,05-0,1 m stora ste- nar i ytan. Största kon- centrationen av ben och kol i SO.

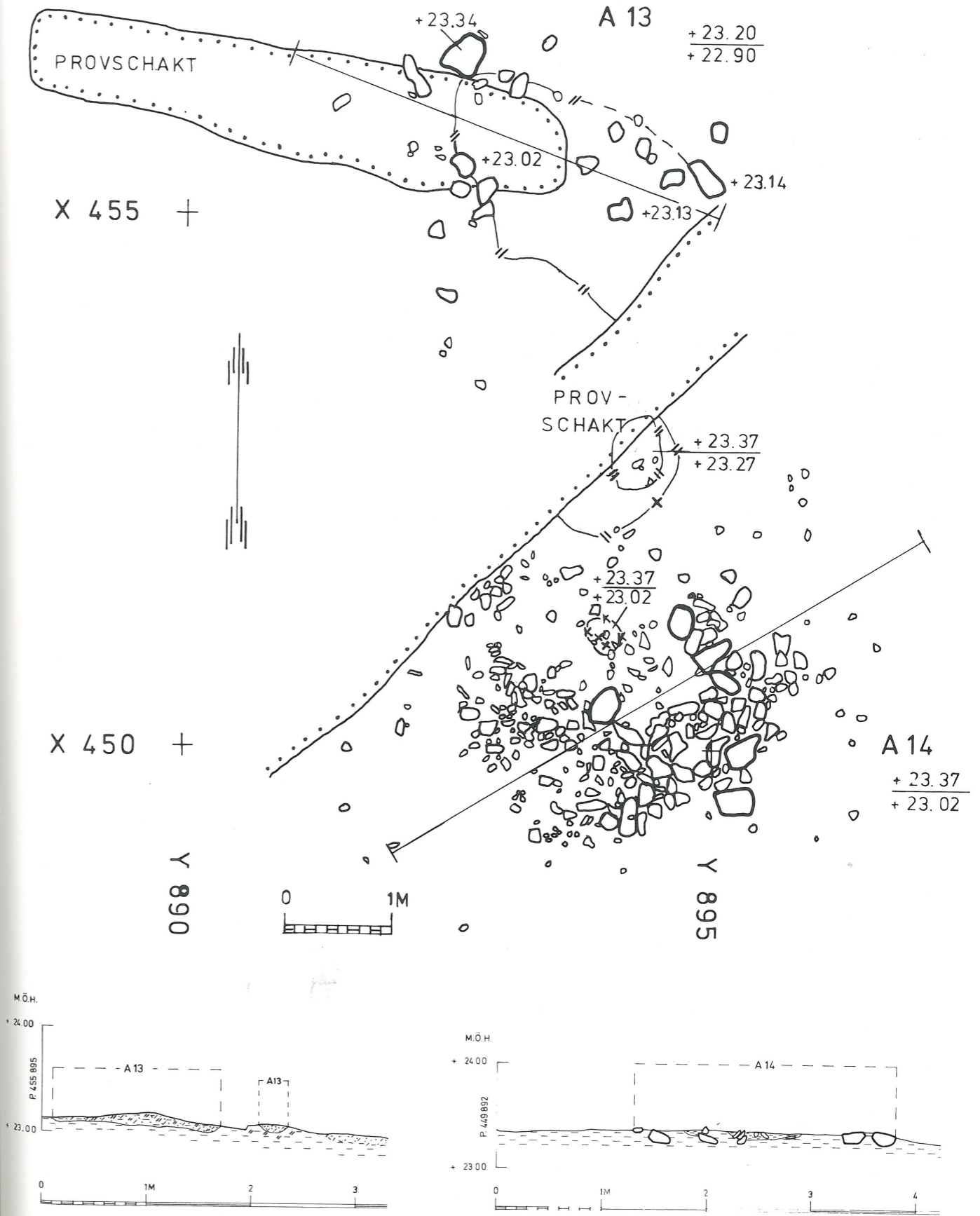

Fig 106. A13, en grav som bestod av ett brandlager och A14, en urnegrav (?) under en stenpackning. Plan och profiler skala 1:50.

ANL NR	ANL TYP	LÄGE	NIVÅ	ÖVERBYGGNAD/ MARKERING	STORL I M	GRAVSKICK	STORL I M	DJUP/ TJOCKL	FYND	NR	ANMÄRKNING
16	GRAV	x467 y907	+23,09 +22,83	-	-	BRANDGROP	0,8x 0,85	0,35	BESLAG, brons, 1 st SMÄLTA, brons, 1 st PÄRLA?, brons, 1 st BRONSFRAGMENT, 5 st NITAR + FRAG- MENT, järn, 37 st PÄRLA, glasfluss, 1 st BEARB. TRÄ? 1 st KAMFRAGMENT, ben, 1 st BRÄNDA BEN, 12,5 l KOL, 0,3 l	13	Skålformad nergrävning i ytan 1,05 x 1,25 m. Utan- för sotet fanns spridda rena brända ben.
17	GRAV	x472 y903	+23,22 +22,90	STENSAMLING	2x2,4	BRANDLAGER S BRANDLAGER	0,8 0,35x 0,8	0,13 0,15	JÄRNFRAGMENT, 1 st LERKÄRL, 40 bi- tar BRÄNDA BEN, 1,1 l BRONSFRAGMENT, 2 st NITAR, järn, 8 st NITFRAGMENT, järn, 11 st JÄRNFRAGMENT, 1 st GLASFLUSS, 1 st KRUKSKÄRVOR, 105 bitar BRÄNDA BEN, 0,6 l KOL, enstaka	31	Enskiktad stensamling av 0,05-0,6 m stora stenar. Lerkärllets diameter 0,15 m, botten 0,1 m.

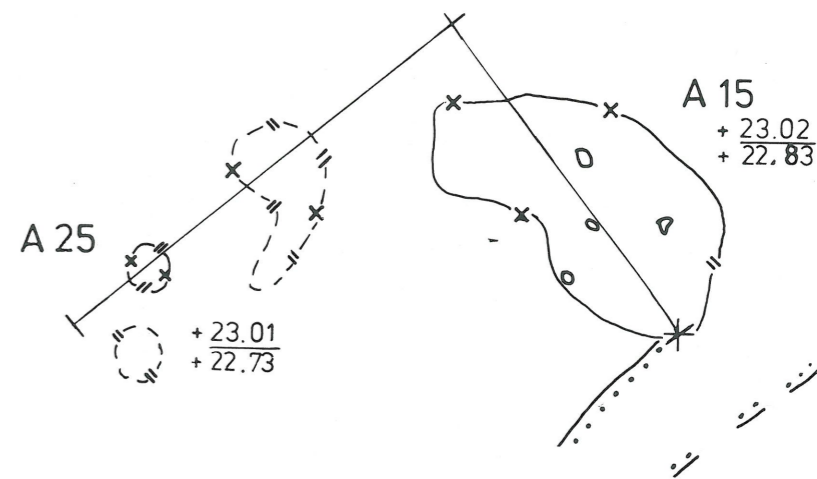
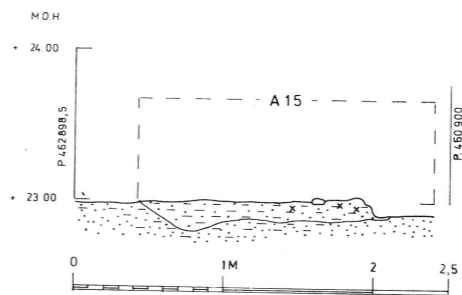

Fig 107. A15, ett brandlager, täckt av några enstaka stenar. Plan och profil skala 1:50. På planen också A25, en brandgrop.

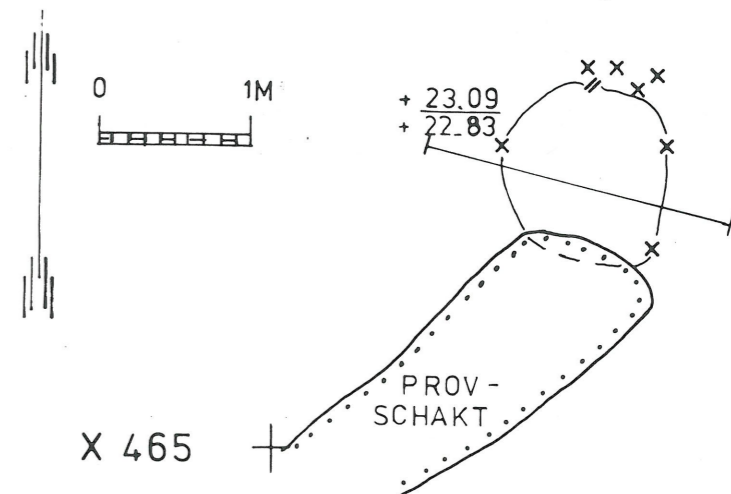
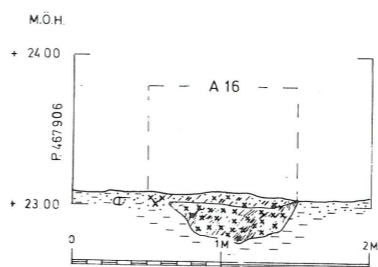

Fig 108. A16, en brandgrop. Plan och profil skala 1:50.

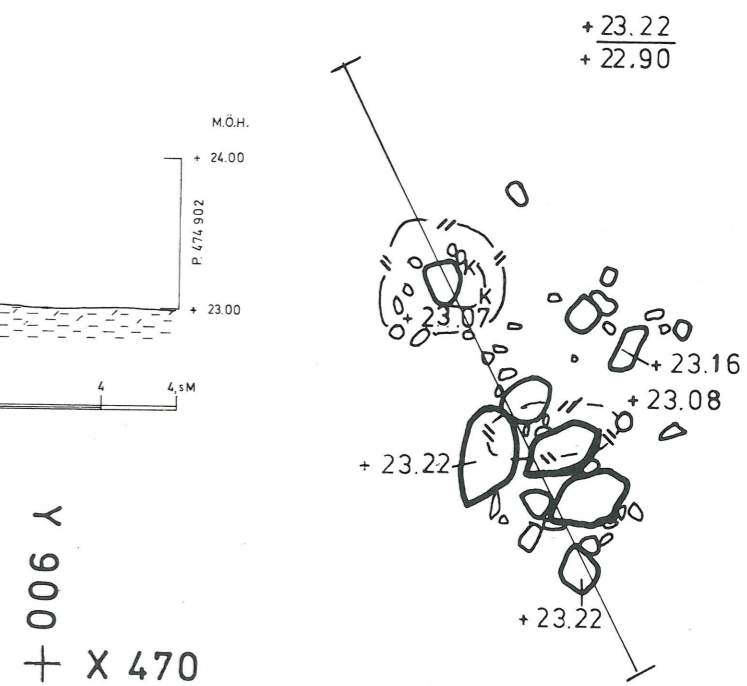
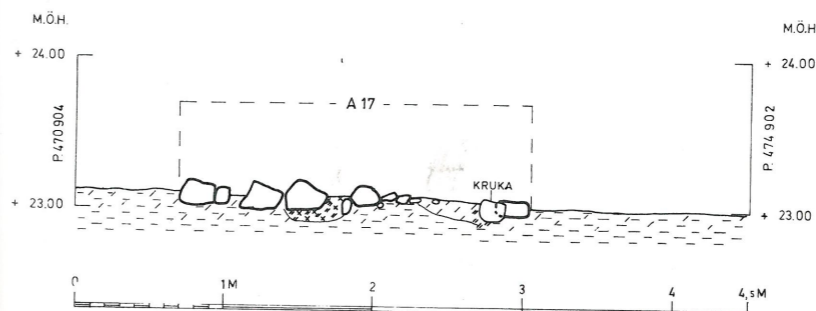

Fig 109. A17, två brandlager under en stensamling. Plan och profil skala 1:50.